

HAMISÍTOTT NÖVÉNYVÉDŐ SZEREK

Olcsó gyilkos

Nagy a kísértés, mert olcsó a hamis növényvédő szer, de életveszélyes.

A felhasználó, az ezzel kezelt terméket fogyasztó – még a növényi kultúra is – veszélybe kerül. Ezzel jár egy piaci, vásári árustól kéz alatt vett, kétes eredetű, ismeretlen készítmény. Egy EU-s felmérés szerint az itthon eladott növényvédő szerek legalább 5 százaléka ilyen.

Lakossági bejelentés alapján tartott ellenőrzést egy Pest megyei nagykereskedő raktárában a Nébih. Végül 1400 liter gyomirtó szert foglaltak le, mert a termék származása, csomagolása nem felelt meg a jogszabályoknak, sem a forgalomba hozatali engedélynek. A tavalyi akció kapcsán a hivatal országos ellenőrzés-sorozatát is elrendelt, mivel a hamis szereket – mint kiderült – országsszerte terítették. Így a 9 megyére és a fővárosra kiterjesztett felderítéssel a hatóság 24 helyszínen további 2700 kiló – a forgalmazási és felhasználási engedélynek nem megfelelő – növényvédő szert is kivont a forgalomból 28 millió forint értékben.

A készítmények hazai engedélytulajdonosai – a minták és a csomagolások ismertetőjegyei alapján – igazolták, hogy az ominózus termékeket nem ők gyártották: a lefoglalt szerek hamisítottak voltak. A zárolt mennyiségen túl ezért a hivatal további mintegy 2900 kiló – azaz csaknem 12 ezer hektár kezelésére elegendő – illegális szert is visszahívott. A Pest megyei eset azonban **csak egy a sok közül** a hazai és EU-s felderítések so-

rában
védő
rót. A
porto
Csalá
„Ope
A ner
gyelo
in, ha
vizsg
alatt
tettel

Sok
Hog
hami
tobb
misít
ős Eu
lőter
Ézért

Forrás: Nébih

Így védekezzen a bizonytalan eredetű szerek ellen!

- Csak megbízható, ismert kereskedőnél vásároljon, és őrizze meg a számlát
- Növényvédő szereket csak **növényorvosi vényvel** vegyen, és annak egy példányát őrizze meg
- Gyanúsán olcsó, gyanús külsejű terméket sose vásároljon; kétség esetén hívja fel a gyártó képviselőjét
- **Gyanú esetén** forduljon a szakmai kamara megyei szervezetéhez és a megyei Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságokhoz
- Ne feledje, hogy csak az eredeti növényvédő szer minőségéért vállal garanciát a gyártó. A hamisított termék okozta károkért a forgalmazó és a **felhasználó a felelős**

Fotrás: Nébih

tóberi, nyitrai nemzetközi Szlovák Növényegészségügyi Napokon is. Itt a program hollandiai főkoordinátora is beszámolt az „Operation Silver Axe” eredményeiről és folytatásáról. A helyszín nem véletlen. Az északnyugati kikötők – Antwerpen, Hamburg és Rotterdam – mellett az EU-n kívüli harmadik országok és a tagállamok **közös szárazföldi határain** a legerősebb az illegális szerek jelenléte. Ráadásul az illegális és hamisított növényvédő szerek kereskedelmének növekedését jelezték az utóbbi években.

Minden tizedik

A nyitrai rendezvényen ezért is vett részt a Magyar Növényvédelmi Szövetség ügyvezetője, Szalkai Gábor. A visegrádi V4-ek együttműködése ugyanis fontos az uniós növényvédőszer-hamisítás elleni küzdelemben. Az Európában felhasznált peszticidek körülbelül egytizedét becsülik a szakemberek illegális eredetűnek vagy hamisnak. Magyarországon azonban **ennek csak a felére, 5 százalékra** (mintegy 5 milliárd forint értékűre) becsülik az illegális, hamisított szerek arányát a forgalomban.

De ez is beláthatatlan kockázat, mivel ezeken a termékeken semmilyen biztonsági ellenőrzést sem végeztek. Használatuk tehát potenciális veszélyt jelent az emberi egészségre és a környezetre, élővilágra. Túl azon, hogy a szellemi tulajdonhoz – például a védjegyekhez, szabadalmakhoz – fűződő jogokat is sértik. Az EU-s jelentés kétféle hamisítási módszert különböztet meg. Az alacsonyabb szintű (primitív) hamisítványok olyan anyagokat tartalmaznak, amelyek az EU jogszabályai szerint nem is engedélyezettek, vagy egyáltalán nem is tartalmaznak hatóanyagokat. A másik a hamisított peszticidek csoportja, ide tartoznak a legális, márkás termékek hamisított tartalmú másolatai, és a származási ország jelölése is valótlan. Nehéz ezeket fölismerni az eredetihez megszólalásig hasonló márkajelzések és csomagolás miatt. Ezért is fogalmazott így lapunk kérdésére a Győr-Moson-Sopron megyei Rábapordányban gazdálkodó **Bóna Szabolcs**: nem tud róla, hogy találkozott volna hamisított növényvédő szerrel. Igaz, nagyon figyel a beszerzési csatornákra, (csak megbízható forgalmazótól

rában. Uniós becslések szerint a hamisított és illegális növényvédő szerek globális piaca meghaladja az évi **4,4 milliárd eurót**. Az iparági feketekezelésben részt vevő bűnözői csoportok felderítését is szolgálta tehát az Europol és az Európai Csalás Elleni Hivatal (Olaf) által az idei első félévben tartott „Operation Silver Axe II” elnevezésű akció (immár a második). A nemzetközi ellenőrzés során 16 EU-tagállam – köztük Lengyelország, Magyarország, Románia, Szlovákia – repülőterein, határállomásain és kikötőiben összesen 940 szállítmányt vizsgáltak meg a hatóságok, döbbenetes eredménnyel. A tíz nap alatt 122 tonna(!) hamis növényvédő szert találtak és semmisítettek meg, és 48 esetben további nyomozást indítottak.

Sok vagy kevés?

Hogy ez sok vagy kevés – azaz visszaszorulóban van-e a hamisítóipar, vagy csak ritkán érhető tetten egyre kifinomultabb tevékenysége –, azt nehéz eldönteni. Mindenesetre a hamisított, illegális peszticidek forgalmát felderítő előző, 2015-ös Europol akció során alig 7 EU-tagállam kikötőiben és repülőterein ennél jóval több, 190 tonna ilyen peszticidet találtak. Ezért is volt kiemelt téma a hamis szereket felderítő akció az ok-

A hamisított növényvédő szerek veszélyei

- Ismeretlen összetételük miatt **felmérhetetlen** veszélyt jelentenek a felhasználóra.
- Károsítják a környezetet, szennyezik az ivóvizet.
- A kezelt növények termése ismeretlen mennyiségű és összetételű szermaradékot tartalmazhat, ami a fogyasztó egészségét súlyosan veszélyeztetheti.

▪ **Hatástalanok vagy károsítják** a kultúr-növényt, a termést tönkreteszhetik.

Fotrás: Nébih

és természetesen számla ellenében vásárol), amivel minimalizálja ez a kockázatot. Sok évtizedes gazdálkodói és növényvédős praxisában szintén nem találkozott hamisított növényvédőszerrel *Molnár János*, aki a Vas megyei Sávár térségében mintegy 250 hektárt művel. Hamis szer a nyugati végeken nem jellemző, de maga sem használna ismeretlen eredetű, pláne nem tanácsadónál. Pont erre a veszélyre figyelmeztetett – a Pest megyei eset után – maga a Nébih is. Arra hívta fel a termelők figyelmét, hogy növényvédőszer vásárlásakor legyenek különösen körültekintőek (csak megbízható, legális csatornákból szerezzenek be). A hivataltól azt az információt kaptuk, hogy a hamis termékeket leginkább piacokon és az utcán meg a határban kínálják – gépkocsi csomagtartójából, illegális kereskedelmi csatornákon. Az internetes kereskedelem elterjedésével párhuzamosan egyre növekszik az interneten is a hamis termékek értékesítése. Pedig a növényvédőszer **online kereskedelme tilos** – ellentétben a reklámozással. A hatóságok számára ismertté vált esetek egyrészt a közvetlen felhasználótól származó bejelentések, másrészt az éves hatósági ellenőrzések nyomán derülnek ki.

A hamisított szereknek ugyanis káros egészségügyi hatásuk lehet, és még az ellenszerük sem ismert – például mérgezésnél. Az illegális anyag hatása kiszámíthatatlan, lehet, hogy semmit sem ér, de az is, hogy a termést is károsítja. A betakarított termény ismeretlen és szermaradékokat, bomlástermékeket tartalmazhat, ami veszélyezteti a vásárlók egészségét.

Ugyanilyen füstölő bomba az azonosíthatatlanná vált, illetve már betiltott, lejárt felhasználási idejű, akár „történelmi” készítmények sora is. Becslések szerint országosan akár száztonnás nagyságrendről van szó. Mindez az elmúlt évtizedek során gyűlt fel a gazdáknál. Mégsem szabadultak meg tőle, mert az ilyen veszélyes hulladékok megsemmisítése egyrészt drága, másrészt komoly szankciókkal, büntetésekkel jár, ha fény derül az efféle készletekre.

Most szabadulj tőle!

Éppen ezen az áldatlan állapoton akar egyszer és mindenkorra változtatni az az **országos akció**, amellyel most **tértímentesen** szabadulhatunk meg az ilyen növényvédőszerkeztől! A földművelésügyi tárca a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamarát (MNMK) bízta meg a hulladékká vált

Ilyen a hamis növényvédőszer

- **olcsóbb**, mint az ismert kereskedők által árusított termék
- a feltüntetett hatóanyagból nem a gyárilag garantált mennyiséget tartalmazza, vagy összetétele nem is hasonlít az engedélyezett termékre
- csomagolása megtévesztésig hasonlít az originális gyártók termékeire
- címkefelirata gyakran **nyomdahibás**, szemben az eredetivel
- lezárása sokszor eltér a gyártótól
- gyűjtőcsomagolása nem az eredeti minőségű
- **zugkereskedők** árusítják, sokszor **internetes** hirdetésben
- címkéje gyakran nem magyar nyelvű

Forrás: Nébih

Csak tiszta forrásból

„Még nem futottam bele ilyen készítménybe. Amit vásároltunk – persze megbízható forrásból –, az mindig eredetinek tűnt, és megvolt a gyártási száma” – emlékszik vissza Timár Zoltán növényvédelmi szakirányító Kunmadarason. Ismeretségi körében sem hallott olyan esetről, hogy valaki hamisított szert vett volna. Pedig egyes beszerzési csatornákon keresztül nyilván megvan ennek a kockázata.

Ha ilyenrel találkozik az ember, azt rögtön és **mindenképpen jelenteni** kell, mert ha egy szer hamis, úgy kell kezelni, hogy az bármi lehet! Ezért kell folytatni a hamisítványok elleni harcot, az illegális készítmények kiszorítását a piacról – ahogy a lejárt szerek begyűjtését is. Növényorvosként Timár Zoltán a visszagyűjtést jó és hasznos kezdeményezésnek tartja, amely sokat segít a felhasználóknak.

növényvédőszer-készletek országos felmérésével és begyűjtésnek segítségével. Azok a gazdálkodók – továbbá kereskedők és lakossági felhasználók –, akik élni akarnak a lehetőséggel, a kamara honlapján (www.magyarovenyorvos.hu) és annak illetékes területi szervezeténél, koordinátorainál érdeklődhetnek a részletekről. *Tarcali Gábor*tól, a MNMK elnöke külön hangsúlyozza, hogy az októberben indult akció nem vonatkozott a hamisított növényvédőszerkeztelre hanem első sorban a lejárt szavatossági idejű, elsősorban történelmi korú növényvédőszerkeztel begyűjtésére irányult. De akinél, illetve akinek kezelésében ilyen lejárt, növényvédőszer-hulladék volt, azt november 10-ig be kellett jelentenie a kamaránál. Ha bárki kezelésében még mindig van van ilyen szer, vegye fel a kapcsolatot a kamarával (*növényorvosán vagy a megyei növényorvosi kamarán keresztül*) a pontos felmérés, illetve a későbbi térítésmentes elszállíttatás érdekében. A lejárt szavatosságú növényvédőszerkeztel hulladékainak felmérését és összesítését a **következő időkategóriák** szerinti bontásban végzi a kamara, eszerint jelezzék a készleteket:

1. rendszerváltás (1989) előttről származó tételek
2. rendszerváltás és az európai uniós csatlakozási időpont közötti időszakból származó tételek
3. az európai uniós csatlakozás utáni időszakból származó készítmények

A föllelt és lejárt tételeket szernév és mennyiség (kg, liter) szerint kellett listázni. Továbbá a beazonosíthatatlan készleteket „ismeretlen” por, granulátum vagy folyadék (kg, liter) jelöléssel, de bármilyen nagy mennyiséget be lehet jelenteni. Miatán a kamara a felmért készletekről jelentést tesz a Földművelésügyi Minisztériumnak, a tárca megszervezi az elszállíttatást. A begyűjtés megyei megszervezésében közreműködik a Növényorvosi Kamara. Nagyobb tételek esetén a begyűjtők elmennek a növényvédőszerkeztelért. A felmérés és a begyűjtés az érintettek számára **név nélkül** és költségmentesen történik. „Senkinek nincs oka esetleges hatósági szankciótól tartani, akinél ilyen készletek találhatóak, és a határidőig bejelentette azt a MNMK-nak” – ígéri *Tarcali Gábor*. A cél ugyanis az, hogy végérvényesen megszabadulhasson az ország e veszélyes anyagoktól.

■ Sz.S.P.